

MEMORIAE

ILLVSTRISSIMI PRINCIPIS

CAROLI

DUCIS MEGAPOLITANI, &c.

GUSTROVII XXX. Augusti in solemni ejus funere recitata

ORATIO

ab

EILH. LVBINO D.

ROSTOCHII,

Typis Christophori Reusneri,

ANNO M. DC. X.

Meckl.

16,9

Hist. gal. Sax.

*ILLVSTRISSIMIS AC CELSIS-
SIMIS PRINCIPIBVS AC
DOMINIS,*

Dn. Adolpho Friderico,

&

Dn. Joanni Alberto,

*DVCIBVS MEGAPOLITANIS,
PRINCIPIBVS VETVSTÆ GENTIS HE-
NETÆ, COMITIBVS SVVERINENSIVM,
DOMINIS ROSTOCHII ET STAR-
GARDIÆ, DOMINIS MEIS
CLEMENTISSIMIS,*

Devotâ animi subiectione

D. D. C.

Eilhardus Lubinus D_s

ORATIONEM HANC IN HOC SOLEMNI AC LU-

Etuofo Illustrissimæ Ducis CAROLI, Principis Megapolitani, Patris Patriæ, piissimè in DEO & Christo ejus defuncti, funere habiturus, Illustrissimi Principes, Domini Clementissimi, Generosi ac magnifici Domini Consiliarij & Cancellarij, & tota consultissimorum reuerendorum ac doctissimorum virorum ac juvenum corona ac concio: Eo majori animi fiducia ac firmitudine suggestum hoc conscendi, quo magis exploratum ac notum mihi, Illud me facere, quod neq; nobum neq; insolens est, Et quod ipsa Iustitia suadet, æquitas postulat, pietas requirit, idq; illorum auctoritate, qui mihi imperant, & quibus mihi nefas est non obedire.

Deus in lege suâ post officia sibi debita proximè jubet Parentes honorare. Inter parentes autem primi & maximi illi jurè nobis sunt, qui ob amplitudinem muneris sui, & magni- & multitudinem beneficiorum suorum à Grecis ποιμῆνες λαῶν, pastores populorum, à Romanis Patres Patriæ appellabantur. Quidni ergo summum illum nostrum post D E U M in hac ditone Megapolitanâ parentem Ducem CAROLU M mortuum honoramus, quem vidum amavimus & coluimus, & defuncto Iusta persolvimus, quæ ita à Romanis dicebantur, quod justè fierent, ac jurè persoluerentur mortuis illis à vivis, qui vivi de vivis optimè ac præclarissimè fuerint promeriti.

Jam mos & consuetudo hæc, quâ in funeribus summorum & optimorum Principum querela lugubres, & orationes funebres in laudes defunctorum habeantur, non solum in se laudatissima & piissima est, verum etiam longè antiquissima. Si vetustissimum in mundo librum Sacra Biblia consulamus, invenerimus Patriarcham Jacobum in Ægypto mortuum septuaginta diebus defletum; & Mosen supremum populi Israëliti ducem mortuum in Campesribus Moab totis triginta diebus amaro luctu ac fletu deploratum fuisse. Si antiqua Romanorum monumenta evolvamus, deprehenderimus inde ab urbe propemodum conditâ morem hunc inter Romanos viguisse. Constat enim L. Junium Brutum, qui pulsus ex urbe Regibus Romam à tyrannide liberaverat, mortuum à Valerio Poplicolâ pro rostris laudatum fuisse. Inde semper apud Romanos receptâ consuetudine introductum fuit, publica & indictiva summorum virorum funera per forum deducere, ibiq; pro rostris erecta statuere, & in defunctorum laudes orationes funebres habere. In primis summorum Principum ac Dictatorum, quorum etiam cereas imagines ad vidum elaboratas populo publicè spectandas exhibebant, ut vel illo presenti externo spectaculo animi auditorum oratione funebri magis percellerentur. Neq; mos hic solum apud Romanos, verum etiam Grecos, & alios populos consuetudine receptus est. Memorabile cum primis est, quod de antiquissimis Ægyptijs legimus. Consueverunt illi regis sui defuncti cadaver in medio multitudinis totius populi congregati ponere, & proximè ad utrumq; latus duos oratores statuere, quorum unus ad dexteram laudes defuncti sui regis predicaret, ejusq; fortia & egregia facta in salutem totius regni justâ oratione persequeretur. Alter vero ad sini-

stram contra ejus vitia flagitia ac scelera detestaretur, quæ in subditorum suorum frastu-
dem, & totius regni perniciem vel insolenter, vel crudeliter perpetraverat. Quibus
ita peractis iudex populus bene & malefacta regis sui, virtutes cum vitijs collatione
quâdam instituta contendebat, & equâ quasi lance librando expendebat. Si vitia
virtutibus preponderassent exanime cadaver insepultum, & contumeliosè abjectum
volucris canibus ac feris dilacerandum ac devorandum objiciebant. Sin verò in
collatione illâ virtutes ille seperassent vitia, corpus regis sui pretiosissimis aromatibus
& odoribus conditum, & unguentis delibutum honorificentissimè sepeliebant, & pro
numero ac multitudine separante altiores pyramidum exstructis moles ejus sepulcro
superimponebant. Acerrimo sanè regibus Ægyptiacis ad pietatem ac virtutem incita-
mento, calcari, ac stimulo! Nimirum quod facio antiquissimo majorum more facio;
& exemplo antecessorum meorum, virorum doctiorum ac meliorum, quibus idem mu-
nus olim demandatum. Facio autem ex clementissimâ illorum voluntate, quæ mihi
pro imperio, quorum ut hoc me à temeritate vindicat, ita illud ab insolentiâ liberat &
absolvit. Nec ignoro interim quàm huic oneri ferundo humeri mei parum firmi ac va-
lidi, quamq; doctiores & eloquentiores plures alij huic muneri longè magis apti & ac-
commodi. Sanè dum tria illa penitiùs mecum expendo, DE QVO, AD QVOS,
& QVIS dicere debeam, parum abest quin ingenio pudore, & ingenito mihi timore
totus propemodum dejiciar ac prosternar. Dicendum mihi de magno quodam Ger-
maniae nostræ Principe, Cujus ut vita fuit integerrima, sic mors in Christo Jesu longè
beatissima. Nempe qui, quod in illâ fortunâ rarissimum, is fuit, quales pleriq; videri
volunt, is vixit, quales optimi quiq; mori cupiunt, is mortuus est, quales omnes Christi-
ani in Christo Jesu ad vitam æternam resurgere exoptamus. Atqui ut hujus ma-
terie dignitati ac sublimitati inops ingenij mei tenuitas, & nuda eloquentia mea in-
fantia, ut æquum ac par est respondeat, quidvis intelligit citiùs à me optari, quàm sperari
& exspectari posse. Jam verò quinam illi, ad quos dicendum mihi? Nimirum
dum circumspicio, augustissimum illud sacratissimi hujus templi Amphitheatrum con-
tueor. Video illustrissimos Principes, illustrissimorum Principum Consiliarios &
Cancellarios, tot equites generosos, & densos illos viris magnificis reverendis consul-
tissimis ac doctissimis plenos cuneos. Quis autem ego, qui dignum aliquid eloquar
hoc auditorio, de rebus maximis, ad auditores tot, tales, ac tantos, unus de minimis?
Quâ igitur tandem fiducia ac fronte hoc me loco sistere ausus fui? Nempe Dei auxilio
fretus, & Christi ejus presidio subnixus, cujus potentia nunquam in mundo fuit con-
spectior, quàm cum per minima etiam peregit maxima. Quando etiam per vilium
ac miserorum piscatorum infantiam summorum Philosophorum ac Rhetorum debi-
sit eloquentiam, per ignominiam doctrinam, per stultitiam sapientiam, per infirmita-
tem potentiam, per clades trophæa, per ignominiam triumphos. Nimirum cujus vir-
tus in infirmitate perficitur; Et qui hoc pietatis officium, quod in lege suâ jussit, in illis,
qui id exsolvere conantur etiam adjuvabit & promovebit. Nec tamen nullum etiam
mihi presidium relictum arbitror in gratiâ & clementiâ, in humanitate ac benevolen-
tiâ illustrissimi hujus ac splendidissimi auditorij. Et quod, uti spero, non tam mea
hec in dicendo infantia offendet, quàm obsequiosa voluntatis mea promittitudo juva-
bit, Utiq; cum quicquid facio ex clementissimâ illorum voluntate faciam, quibus

cum me in alijs omnibus, quæcumq; à me quoquo modo rectè fieri & proficisci possunt
devinctum & obligatum esse etiam usq; ad mortem subjectissimè agnoscam: Hanc
sanè provinciam, & hoc Pietatis officium eò majori animi lubentiâ subire volui, quo
ipsum non solum magis pium, justius ac honestius est, sed ampliores etiam hujus vitæ fe-
licitatis & longævitatæ in lege Dei promissiones sibi habet propositas.

Quod igitur supremus ille regum rex, à quo omnis in mundo potestas est, cujus ar-
bitrio alij occidunt, alij oriuntur, quiq; transfert regna, & dat cui vult, faustum esse ve-
lit, ac bene vortat, Hoc Agemus. Et cum solemnes hujusmodi Panegyres, & funebres
conventus cogantur, non solum propter mortuos, qui curriculo hujus ærumnabilis vi-
tæ feliciter superato jam melioris vitæ coronâ orinati triumphant, sed etiam & vel ma-
ximè propter vivos, qui in hujus calamitose vitæ stadio adhuc sudant ac decertant, &
ad æternæ vitæ brabæum adhuc contendunt; Dicemus non solum de Progenitoribus,
& de vitæ ac morte Senioris Principis CAROLI beatissimè defuncti: sed etiam pro
vitâ, incolumitate & salutari gubernatione juniorum illorum Principum, per quos
Deus funestam hanc Patriæ ruinam clementer fulcire, & jacturam paternè sarcire
dignatus est.

Quia vero dicendum mihi non de magnis solum sed & multis, unde tandem di-
cendi ducam exordium? Unde autem nisi ab illis, à quibus beatissimus noster Pr. Ca-
rolus vitæ suæ in terris duxit exordium, quod in summorum virorum Elogijs naturalis
ratio suadet & consuetudo introduxit? Neq; verò in exiguâ felicitatis humanæ par-
te ponendum, à majoribus summis pariter & optimis familiam suam deduxisse, vitamq;
illis majoribus non indignam, non indecorem transgisse. Utrumq; autem verè de
CAROLO nostro predicamus.

Nempe cujus stemma Genealogicum, & Generosissimam familiæ arborem (cu-
jus ille tam nobilis ramus, tam generosus surculus, eheu! jam exaruit) si à primis radi-
cibus, in omnibus ejus ramis & frondibus ex antiquis auctorum monumentis excutere
mihi liceat, citius hæc hora, imò dies illustri huic cætui audituro, quàm materiæ copia
mihi dicturo defecerit. Major autem illa res ac sublimior, quàm hoc tempore vel
vos audire vel me dicere fas sit; quàm sermonis mei inopia exprimat, aut hujus tempo-
ris angustia capiat aut comprehendat.

Si tamen summa rerum fastigia sequi libeat: Mitto hos, qui stemma hoc à Bi-
lungo deducunt, quem sub Carolo magno militasse memorant. Mitto & illos, qui à
Duce quodam Antivio, qui ante bis mille annos sub Alexandro Magno stipendia me-
ruit, è Graciâ ad hoc littus Balthicum cum exercitus aliquâ parte penetraverit, & è
quo 46. Vandalia & Africa reges orti sint, & inter illos ultimus Pribislaus, à quo
CAROLUS noster abest gradu duodecimus, & genus suum jam per 500. propemo-
dum annos deducit. Quæ cum ob longinquam temporum vetustatem, & ignobilem
auctorum suorum obscuritatem non æquè firmam omnibus faciant fidem, religio mihi
vel minus certa vel saltem suspecta certis & exploratis addere. Neq; verò etiam ma-
gnoperè laborandum aut contendendum nobis de generositate ex illorū regū Prosapiâ,
qui sine Christo sine Deo in Idolomaniâ Etbnicâ impij vixerunt, & maledicti ac dam-

non mortui sunt. Melius ac nobilius Christianorum regum stemma nobis inquirendum, è quibus melioris generositatis origo Carolo nostro probenerit, non modo illa carnis, quæ perijt, sed vel maximè illa Spiritus, quæ coram mundo illustrissimus fuit, & coram Deo in Dei oculis pretiosissimus est, & aeternum manet.

Primam ergo radicem huic tam generosæ arbori indubitata certa fidei monumenta asserunt Pribislaum Nicoloti filium, ultimum Vandalorum, Obetritarum, Henulorum & Henetorū regem, qui ab Henrico Leone, Duce Bavariæ acie superatus, & ad Christum conversus Urbem Rostochiensem, & Cœnobium Dobberanense condidisse memoratur. Ex hoc Rege jam Christiano natus filius BUREVVINUS qui religionem Christianam à Patre acceptam in his locis firmavit, & exemplo Patris Cœnobium Sonnenkamp, quod jam vocamus Claustrum novum, conditum suæ pietatis monumentum post se reliquit. Hujus filius HENRICUS BUREVVINUS, ut Paterni nominis, sic virtutis ac Pietatis hæres in hac urbe Gustrovia, hoc cathedrale templum, in quo hæc horâ jam inter nos convenimus, & CAROLO nostro ejus decimo nepoti justa persolvimus, in honorem Dei erexit, in quo & ipse ante annos 382. mortuus sepeliri, & ossa sua in spem gloriosæ resurrectionis recondi voluit. Huic HENRICO BUREVVINO inter plures utriusq; sexus liberos, filius JOANNES sui sæculi Phœnix & nostri miraculum, princeps arte pariter & Marte clarus ac famigerabilis, Parisijs 20. annis litterarum studijs operam navavit, Ad tantum eruditionis culmen evehit ut etiam Doctõris Theologiæ titulo ornatus sit, qui illo tempore summus dignitatis honos erat, etiam summis Principibus non fastiditus. Ubi etiam duas sorores Magdalenam Principi Massiliæ, & Sophiam regi Cypri in matrimonium dedit; Et mox ad sua reversus Livonos ferociores domuit, & ad Christum convertit, & mortuus filium HENRICUM reliquit, HIERSOLYMITANUM dictum, ob memorabilem in Saracenos pro defendendâ Christi Ecclesiâ expeditionem, & longinquam in terram sanctâ devotionis causâ susceptam peregrinationem, in quâ optimus Dux captus, 27. annorum durissimam servitutem perpeffus est, à quâ tandem tamen liberatus VVismariam reversus, ibidemq; mor tuus fuit. Hic optimus pyssimusq; Princeps, & belli armis famigerabilis post se reliquit, ut Paterni nominis, sic virtutis ac fortitudinis heredem HENRICUM, ob res belli armis fortissimè gestas LEONEM dictum, qui Rostochium armis belli à Regibus Daniæ recuperatum ducatus suo adseruit, & Cœnobium Ribbenicense fundatum suæ pietatis testimonium post se reliquit. Huic successit filius ALBERTUS, quem ob res fortissimè gestas, & merita in Imperium Romanum maxima Imperator CAROLUS quartus primum inter duces Megapolenses Principem creavit, & reliquis Imperij Romani Principibus inseruit. Principem rebus præclaris pace ac bello gestis laudatissimum, & à majorum suorum fortitudine ac pietate minimè degenerem. Nam Danos crebris excursionibus in Ditionem Megapolensem irruentes belli armis à sinibus suis longè lateq; profligavit, & Magni, ducem Brunsvicensis in aperto campo acie superavit: & veluti alter monstrorum domitor & Centaurorum profligator HERCULES, latrones passim grassantes capitalibus supplicijs constitutis compescuit & extirpavit, Huic inter 7. filios (inter quos & ALBERTUS, REX SVECIÆ creatus) filius MAGNUS, hoc nomine

mine dignus, quippe rebus huic nomini convenientibus gestis laudatissimus, filium habuit JOANNEM, Caroli nostri abavum, Principem aeternam inter mortales in mundo dignum memoriam, Heroa corporis dotibus, animique virtutibus fortunatissimum. Qui inter alia praeclarissime gesta, cum Patruelo suo Alberto, Alberti Regis Sveciae filio, Academiam Rostochiensem felicibus auspicijs Anno Christi 1419. Pontifice Martino V. & Imperatore Sigismundo fundavit. Hujus filius HENRICUS cognomento PINGUIS, Caroli nostri Proavus, Ducatum Vandalia mortuo Wilhelmulo ultimo ejus duce, ditionibus suis adjecit. Cujus, inter alios, filius MAGNUS Caroli nostri avus, dux heroicam animi magnitudine, Principe Magro dignam, praepolens, Ditionem Stargardensem principatus suo adjunxit, & collegiatam Ecclesiam Rostochij in templo D. Jacobo sacro erexit, & ob id cum rebelibus subditis diuturna bella gessit, eosque tandem domuit ac subegit. Hujus tres filij, inter quos HENRICUS Caroli nostri Patruus Principatum suum per integros 50. annos pie ac pacifice administravit, Alter vero ALBERTUS, Caroli nostri Pater, Princeps augustam corporis proceritate, & Heroicis animi virtutibus nulli principum Romani imperij secundus. Cujus praeclarae virtutes & in patriam merita tot ac talia sunt, ut jure de illis dicam, quod quidam de Carthagine, Satius esse nihil de illis, quam parum dicere. Plura sane angustia temporis non admittit, quae me vix summam Principum Megapolitanorum laudum superficiem delibare permittit. Mater Caroli nostri ANNA Joachimi Electoris Brandeburgici filia, Matrona cujus laudum primas lineas vix summi oratores justis orationibus duxerint, nedum ego illas exigua hujus orationis portiuncula legitimis suis coloribus plene absolverim. Nihil jam dicam de serenissimis Marchiae Electoribus, a quibus Carolus noster per matrem familiam suam deducit. Nihil de FRIDERICO PRIMO Caroli nostri materno avo, quem suo saeculo Germania sine pari habuit, qui bonos defendendo, malos comescendo, subditos tuendo, hostes profligando, viros doctos fovendo, & prioris saeculi barbariem eradicando, jure Alcidae cujusdam Germanici nomen invenerit. Nihil de JOANNE materno Caroli nostri proavo, quem ob prudentiam, consilium, judiciu & eloquentiam admirabilem Germania Nestorem posteritas jure appellaverit. Nihil de ALBERTO Caroli nostri abavo materno, illo belli fulmine,

Teutonium indomitis qui quondam terruit armis,

Quem ob invictam animi magnitudinem, & res belli armis fortissime gestas, Achillem Germanicum etiam Itali vocarunt. Nimirum tantorum Heroum, rerumque ab illis praeclare gestarum nec amplitudinem hujus temporis angustia, nec copiam mea in dicendo inopia caperit. Nempè a talibus ac tantis utriusque parentis progenitoribus CAROLUS noster non solum stemmatis sui primordia, & per generationem carnalem familiae suae Celsitudinem: Sed etiam animi virtutis ac fortitudinis generosorem nobilitatem traxit, Princeps antiquam virtute ac fide, ut optimorum parentum filium neutiquam degenerem possis agnoscere.

Natus est princeps noster CAROLUS anno Christi prioris saeculi quadragesimo, pridie Michaelis Archangeli, sic ut annum vitae suae septuagesimum propemodum iam impleverit, qui illi Climactericus magnus, ac fatalis fuit. Et quamvis dies natalis Michae

lis Michae

Idem Michaëlis illi nomen adsignasse videretur, non tamen hoc nominis impositum illi fuit, eo quod principibus Germania esset nomen insolens. Carolus autem à Carolo Quinto dictus, qui ejus Baptismi testis rogatus fuit. In hujus Principis nostri ortu ac nativitate ostendit Deus etiam summos principes humanae vitae casibus subjici, & ortu pariter atq; obitu tenuioribus hominibus interdum equari. Nam generosissima ejus Mater ANNA, hoc filio gravida, ac partui vicina, cum Grabovio Neostadium versus tenderet, in itinere arumnis partus praecipitata sub nudo caelo prope quandam quercum, hunc filium suum Carolum nostrum enixa est. Puerpera illustrissima, & tamen illo obstetricum & famularum ministerio illo tempore destituta, quo etiam viles è plebe mulierculæ raro destituuntur. Sæpius hujus nativitatis meminit princeps noster, alios Duces Campi Electos, se vero natum esse jocatus; non raro etiam de hoc ortu suo gloriatus. Et meritò illud quidem. Neq; enim turpe sibi ducere debuit in illa humilitate à matre gigni sub dio, in qua humilitate prima parens nostra Eva liberos suos, à quibus omnes oriundi sumus, peperit, in speluncâ aliquâ subterraneâ, aut tenui gurgustio vel tuguriolo: Aut in quâ humilitate Mater Maria Virgo filium D & I in stabulo enixa est, illum regem regum, qui est

Ætheris, inferni, maris, & terræ induperator.

Neq; sanè omne carere putandum est, quod ita optimus noster princeps sine sollicito ministrantium strepitu in aperto campo sub dio sub puro caelo natus fuerit. Certe principem nostrum omnem mundi fastum infesto odio detestaturum, & simplicis animi, candidi cordis, ac sinceri pectoris, & humilitatis omnium virtutum nobilissima viduum exemplar futurum, & modicis potius, quàm nimis contentum videtur, ita nasci conveniebat, ita nasci decebat ac decorabat. Ut autem Deus suorum, quos diligit, letitiam semper aliquâ tristitiâ temperat. (Neq; enim fas est filios Dei ullam sinceram voluptatem in hac vitâ præcipere, quæ illos demum manet in futurâ,) Sic optimus Pater Albertus cum nuntium de nato sibi filio letissimum accepisset, simul etiam triste aliud accepit de opido Lubitz magnâ sui parte orto incendio exusto.

Primis pueritiæ annis cum fratre Christophoro præceptorem habuit Wolfgangum Leopoldum Friburgensem, virum præstantissimum. Et quamvis felicissimi ingenij, & excellentissimæ memoriæ esset, tamen patre Alberto vix septennis orbatus, nimis maturè studiorum silum, feliciter texti captum, abruptit, & apud matrem viduam ad vigesimum propemodum ætatis annû Lubitiæ & Crivitiæ mansit, eiq; consilio, auxilio, & solatio, omnibusq; amoris honoris, & observantiæ officiis præsto fuit, memorabili pietatis filij in matrem exemplo, cujus merces ut in hac vitâ illi non perijt, ita neq; in illâ, in quam jam per mortem transijt, illi unquam peribit. Hanc etiam matrem suam in Livoniam comitatus est, ad liberandum è quinquennali Polonorum custodiâ fratrem CHRISTOPHORUM. Amisit autem illam anno ætatis suæ vigesimo septimo. Cui senio & tot partuum arumnis, & ex veneno à quâdam Cubiculariâ furiâ ipsi parato confecta, & lecto propemodum semper adfixæ constans minister neq; ad mortem adfuit, adeo sobrius & continens, ut constet ipsum ad hanc usq; ætatem vix leviter ab ullo luxu aut ebrietate fuisse tentatum.

Mater

Mater moritura cum ei benediceret, & Vale illud in hac vita ultimum diceret, dextram filij moriens tam arcte tenuit, ut vix postea ab arctissimo dexterae jam regentis nexu filius divelli potuerit. Quae res animum filij ob matris obitum alioquin attonitum adeo consternavit, ut non modo in animi deliquium incidere, sed & graviora Symptomata alia, unde ei sermonis ac loquendi difficultas, ex pietate in matrem contracta, semper adhaesit. Princeps incredibili naturae bonitate & probitate ad miraculum usque praeditus, & quem posteritas jure meritissimo CAROLVM cognomento ROBVM appellaverit. Qui cum Illustrissimi Domini fratres Duatum Megapolensem ex aequo divisim tenerent, ipse portione aliquam sibi adsignatam contentus VVredenhagij & Neocaldij post obitum matris resedit, easque praefecturas, ut fuit Oeconomus gnabus & industrius, aedificijs, alijsque necessarijs mirum in modum auxit & ornabit.

Anno aetatis suae 32. 8. Iulij, in Belgium profectus Principi Vrania VVilhelmo (cujus nuptiis cum Anna Mauritij Electoris filia Lipsia celebratis ante 11. annos cum fratre Vlrico, & alijs sedecim Electoribus & Principibus imperij interfuerat) contra immane illud crudelitatis Hispanicae portentum Ducem Albanum ad Bergas Hennegaviae militavit. Vbi hostem suum castris & campo exuere potuissent, nisi quorundam cunctatione occasio, quae capillatam frontem obverterat, mox tergo dato se advertisset.

*Post triennium ad sua reversus fratri suo Christophoro in Episcopatu Raceburgensi coadjutor adjunctus, sequenti anno post mortem Iohannis Alberti fratris Commendaturam Miroviensem, cujus dimidiam partem haecenus, jam tum solus totam obtinuit, quam agris, sylvis, piscinis ac saltibus aedificijsque suo more auxit & ornavit. Anno vero aetatis suae 37. post mortem Elisabethae, Praefecturis VVredenhagio & Neocaldio ex transactione & pacto cessit, receptis Broda & VVesenbergio praefecturis alijs. Inde post annos quindecim 9. Mal fratri Christophoro defuncto in Episcopatu Raceburgensi successit, cui & magna fidelitate praefuit, ejusque aedificia & templa vetustate collapsa, aut incendio absumpta etiam propriis adjectis sumptibus reparavit. Iam ante octennium, anno hujus saeculi tertio post mortem Vlrici fratris, quem ardentissime Patris loco amavit, CAROLVS noster, qui haecenus exigua Ducatus portione contentus vixerat, solus Ducatum Megapolensem gubernare incepit, memorabili exemplo, quomodo DEVS dispensatores suos in exiguis fideles magnis praeficiat. Et tempus quidem gubernationis ejus tantum octennij fuit. Breve illud quidem, sed multorum bonorum ferax: Nam, ut fuit filius DEI & pacificus, pacem & concordiam passim concinnavit. Cum Serenissima Reginae Daniae nepte sua initio gubernationis suae de omnibus feliciter transegit. Mox cum Serenissimo Daniae rege controversa quaedam per Legatos suos viros praestantissimos salubriter composuit, veteri inter Daniae reges & Megapolenses Principes amicitiam & benevolam adfectionem redintegrata. Idem etiam antiquas quasdam controversias inter Principes Megapolenses & Duces Saxoniae utiliter sopivit. Suo etiam ductu & auspicio inter Juniores Principes nostros in divisione Ducatum pacifice transegit: Neque etiam quidquam in se desiderari passus est, quo controversia inter Rostochiensem Academiam & Senatum amicè Dobberani sopiretur & componeretur. Iudicis
B
sua Pro-*

sua Provinciale & Consistoriale accuratè constituit, Inq; Ecclesiis sua ditionis & Academia sua vera religionis adsertor & Zelotes fuit acerrimus. * Princeps pius & religiosus, & Dei, Deiq; verbi amans, sacrorum Bibliorum lector diligentissimus, adeo ut testimonia passim ex verbo DEI, & cum primis Esaiâ Prophetâ, & Iohanne Evangelistâ accuratè collegerit, preces matutinas & vespertinas ipse sibi confecerit. Concionum asacrarum tam diligens auditor fuit, ut Concionator quidam, qui ultra triginta annos ei à sacris concionibus fuit, adfirmavit, se nunquam illum in concione dormientem aut somnolentum animadvertisse. Subditis suis clementissimus fuit, Casari superiori obsequentissimus, qui, ut Casari, quæ Casaris sunt præstarentur, nec interim Subditi tenuiores premerentur, suâ pecuniâ illos non raro adjudit. Christianæ humilitatis exemplum admirabile, antiquæ simplicitatis amantissimus, pacis studiosissimus, injuriarum, quod non nisi in animum generosum cadit, patientissimus, fœderum ac pactorum servantissimus, proventuum ducalium observator solertissimus, à nobis exactionibus alienissimus, inq; aula suæ apparatus mediocria præferens nimis. Præscivit autem optimus Princeps hunc annum sibi fatalem fore. Quò nomine passim è præfecturis discedens ministris pleriq; ita valedixit, quasi ad illos non reversurus.

Hec igitur anno ætatis suo septuagesimo suo documento veritatem Psalmi illius comprobavit, Vita nostra annorum septuaginta. Decimo septimo Februarij in gravem Apoplexia Paroxysmum incidit, in quò per viginti quatuor horas, cum omnium honorum gemitu jactatus est. E quo, cum DEI gratiâ per piorum preces & solertem medicorum curam eluctatus esset, receptum per DEI gratiam linguæ usum etiam in ad Deum gratiarum actiones, & preces primo omnium direxit, In hæc verba erumpens: In Christo Iesu vivam & moriar, à quo nullus hominum unquam me dimovebit: Domine Deus, tu onus nobis imponis, sed tu etiam nos adjuvas. Sæpius identidem repetens illud, quod Symboli loco usurpare solebat: Deus esto solatium meum in terris.

Mense Majo, cum conventui Serenissimorum Regis Daniae & Electoris Brandenburgici, aliorumq; Principum ob incommodiorem valetudinem Rostoc huj interesse non posset, Serenissimus Elector ultro eum invisit, & prisca inter utramq; dñm Brandenburgensem & Megapolensem benevolentia sancita & redintegrata, diuturna illius de sinibus utriusq; ditionis controversiæ sopiendæ fundamenta jacta sunt non exigua. Tandem tricesimo Junij sub reditum è conventu provinciali Sternebergæ habito, secius habere capit, & in recidivam Calculi & Colicorum dolorum relapsus, decretorium vitæ terminum propius instare sibi animadvertens, maturè salutifero sacra cœne cibo ac potu recreatus viatico ad hinc migrandum se instruxit, & ad iter ex exilio in patriam expedit.

Quemadmodum autem in summâ humilitate ante 70. annos, non sine DEI providentiâ, sine ulla ministrantium pompâ aut stripitu in lucem erat editus: Ita etiam à Sepulturâ suâ, omnem pompam, fastum & ostentationem removeri voluit, diram in hujus suæ voluntatis transgressores execrationem sanciens, & DEI ultoris videntiæ super caput ejus invocans, qui ambitioso sumtû & ornatû funus suum de-

607

torare ausus fuisset. Suum defuncti corpus mundo linteolo involvi, & Sarcopha-
go non è stanno, sed è ligno facto recondi imperans, unicum tantum in digito anulum
aureum sibi retinens, quod illum ab Achimo VVangelino viro nobilissimo, dono
accepisset, cujus in se fidem in magnis periculis perspectam & exploratam habebat.
In anxiferis illis sedientis morbi doloribus, ne leve quidem ullius impatientia signum
unquam ostendit. Cui cum quidam verbi DEI ministrorum illud Pauli
recitasset: Vita mihi Christus, mori mihi lucrum; Porrecta ei dextra, Ecce tibi,
inquit, In illo qui mea vita est, etiam moriar. Semper identidem illud con-
triti Publicani ingeminans, DEUS miserere mei peccatoris. Item DEO meo
me commendavi. Domini sum, qui mecum faciat juxta paternam suam vo-
luntatem: Item concionatores presentes de sua salute certos esse jussit, eò
quod certus esset, se Iesu Christo sanguine redemptum esse, Paulo deniq; ante
mortem hæc ultima emisit verba: Veni Iesu Christe veni, cum gratia & misere-
cordia tua, Et si tua voluntas, hisce meis cruciatibus finem impone. Et ita die
12. Iulij, Marie Magdalene sacrâ, inter septimam & octavam matutinas, cum
tribus hebdomadibus decubisset, veluti in somnum resolutus placidè in Christo Iesu ob-
dormiit, Iamq; in sinu Abrahamæ, in manu DEI, ubi mortis tormenta amplius eum
non tangunt, securus ac tutus conquiescit. Et de cujus in Christo Iesu salute qui-
cunq; dubitat, ille certissimum infidelitatis testimonium adversus se ipsum dicit. Pec-
cata non moramur. Homo fuit, ex Adamo natus fuit, Peccator fuit, & qui nisi
fuisse, Christus pro illo mortuus non fuisset. Quis autem accusabit Electum
DEI, quem Christus justificat?

Nempe generosissimus ille antiquissima domus Megapolensis arboris ramus, sub
cujus salutari umbrâ hæc patria jam octo annis in optatâ pace & tranquillitate
secura quiebit, jam, proh dolor! emarcuit, & exaruit. Iamq; adeo illa quondam
tot ramis frondibus floribus ac fructibus longè lateq; diffusa & tam patula Principum
Megapolensium adeo generosa, adeo antiqua arbor, in masculâ stirpe ad duos illos
ramos redacta, per DEI gratiam adhuc super est.

Quod dum hoc loco memoro, vix putem quenquam in toto hoc Theatro ad-
eo improbè stupidum, adeo patriæ matris suæ, imò sui ipsius oblitum, qui quidem ipsam
humanitatem hominisq; naturam quodammodo in se vidlarit, qui non statim pro
suo in patriam amoris affectu, tacitè hoc apud se ad Deum votum ultrò concipiat,
ut hi duo tam generosi rami suos porro surculos flores ac fructus ad posterorum pro-
nepotum adnepotum trinepotes, quam diu hæc terra, Arctoo orbi subjecta, Megales-
poleos nomen in mundo inter homines retinebit, propagent & ulterius extendant.
Vt, inquam, sub illius arboris, quæ regem Pribislaum Christianam & sanctam radi-
sem agnoscit, ejusq; viridantium, ac frondentium ramorum salutari umbrâ hæc pa-
tria iuta ac tranquilla conquiescat in fide & religione Iesu Christi, donec ipse veniat.
Et hoc omnium in hoc cœtu honorum votum ratum esse velit ille celi & terræ rex &
monarcha: Et ita cuiq; eveniat, ut huic Patriæ, ejusq; patribus Principibus Mega-
polensibus benè optat, benè cupit? Quanta sit calamitas suorum Principum
extinctâ stirpe ac radice, externorum Principum dominio subjeti, & diversorum

Principum de dominio contendentium militibus rapinam & spoliū obijci, res ipsa loquitur, & potentissimorum ad Rhenum Principatum exempla nos docent, & nos orare docent. O quæ bellorum flamma, longè latèq; multa depopulatura, ibi accensa! O quæ ira Dei dextera gladio stricto armata quantum humani sanguinis effusura, nisi misericordia DEI interveniat, ibi extensa est! Magna infelicitatis humane pars est etiam homini privato in conjugio sterilitas. Longè major publicæ matris Patriæ sterilitas, quæ genuinâ prole orbata tandem advolantes extraneos heredipetas vultures non sine gemitu admittit. Sed benè habet! Quamdiu Principes Megapolitani posteris majorum suorum virtutes imitabuntur, nati natorum illis non deerunt. Omne imperium artibus illis retinetur, quibus paratum est. Nota mundo est illorum, sub quibus hæc Megapolis hætenus lauri instar floruit, pietas, clementia, ac fortitudo. Hæc retinete, qui florentem illam retinere vultis. Retinentur autem hæc cum subditè ritè principibus, & Principes ritè Deo parent. Hæc servata firmant imperia, stabiliunt regna, muniunt regiones, & agros oppida, & urbes insuperabili adamantino muro cingunt. Et quæ contra violata potentissimas in mundo Monarchias è sublimitatis fastigio deturbatas solo aquarunt, & hostium libidini ludibrium objecerunt.

Vt autem Subditi rectè parent plurimum momenti in rectè imperantibus situm est. Appellantur Patres Patriæ. Multum dicit, qui patriam dicit, Plura adhuc qui Patrem. Patria est communis nostra Parens, pro quâ Spartani jurabant se pugnare velle solos & cum alijs; pluris facturos ejus salutem, quam suam; felicem ducturos mortem, quæ nature debita, patriæ sit reddita. Nempe pro quâ omnia incommoda subeunda sint, cum omnia ab illâ commoda acceperis, Sic ut qui se malit servare quam patriam æquè demens sit, atq; ille, qui digitum toti manui imò toti corpori præferat. Adeoq; cujus salus omnibus bonis suprema lex est, & ultimus legis scopus. Vos celsissimi Principes hujus Patriæ, magnæ matris vestræ generosi & genuini estis filij. Quibus nempe Deus hujus Ducatus sceptrum dedit. Qui etiam unus & solus dat, ut ritè ac rectè illud geratis. Dat autem illis à quibus rectè colitur. Improbus Vasallus est, qui hunc Feudi Dominum non honorat. At qui colas? Deum rectè coluit, quisquis imitatus est. Meminerit Princeps se DEI imaginem esse, & hoc in suâ ditione esse, quod Deus in mundo. Neq; enim frustra ille dixit: Ego dixi, vos Dij stis. Vt autem Deus est alienus ab omni libidine, invidia, avaritia, crudelitate, superbia, atq; omni ad id vitio: Talem etiam principem esse oportet, quantum quidem humanitatis admittit ratio. Sit alienus à luxu, non suæ voluptati, sed patriæ utilitati serviens: Alienus ab iracundiâ imitatus regem apum, qui est sine aculeo: Alienus à superbiâ, quæ animi ignobilis ac pusilli indicium, quâ quis ob Phantasiam brevis imperij sui obliviscitur: Et assentatores & adulatores genus hominum principibus imprimis pestilentissimum cane & angue pejus fugiat. Alienus ab avaritiâ, quâ nulli tetricius in principe vitium. Alienus à levitate, quæ principum majestatem pessundat. Alienus à crudelitate, memor se subditorum suorum pastorem, non lupum esse. Qui præstet illud subditis, quod sibi à Deo præstari oportet. Vos quibus rector maris atq; terræ

Ius dedit magnum necis atq; vitæ,
 Posite inflatos tumidosq; vultus,
 Qui quid à vobis minor extimescit,

Majo

Major hoc vobis Dominus minatur,
Omne sub regno graviore regnum est.

Denique sit alienus ab illa imperiorum peste nimia clementia, quae dum uni par-
cit, toti patriae nocet; quae, quae sceleratus luere debebat, in fonti patriae luenda imponit.
Sceleris poena non innocentem patriam, sed fontem & sceleris auctorem premit. Nul-
la infestior pestis magis imperij jugulum petit, & cor vite arcem oppugnat & expu-
gnat, quam scelaratorum impunitas, qui sunt imperiorum carcinomata & quasi gan-
græna, quibus totum corpus paulatim confectum perit. Vnius scelerati scelus impu-
nitum tota florentissima imperia in immanem ruinam dedit. Imprimis libidines &
homicidia. Testatur hoc Io ab Aegyptiis, Medea à Grecis, Helena à Trojanis, Europa,
à Cretenfibus rapta. Et notus est tragicus exitus sceleris à paucis in uxorem Levitæ, &
filias Scedasi perpetrati, illud ex sacrâ, hoc ex profanâ historia, quod multa hominum
millia cæde & sanguine suo luerunt. Frustra armis belli externi hostes profligantur,
si in intimis patriæ medullis scelerati tolerantur, qui eo perniciosiores sunt, quo magis
intimi, & qui nisi tollantur centuplex murus servandæ patriæ parum est. Vis patri-
am servare, hosce patriæ hostes inò pestes profliga, quos ni punias illorū scelera tua fa-
cis scelera. Puniantur illi, quos puniri illorum qui puniuntur interest. Homo sceleratus si
non puniatur bis miser est. Vindicate sanguinem Abelis à Caino effusum. Et qui nisi
vindictetur in cælum clamat, & DEI vindictam super caput vestrum, DEI in terris
vicariorum, accumulatur, nisi officium vestrum feceritis. Ante omnia veram de DEO do-
ctrinam & veram Religionem à majoribus acceptam asserite. Iure Deo habetur pro-
ximus, per quem DEI majestas in terris vindicatur. Nunquam ille patriam curabit,
qui DEVM Deiq; verbum non curat. Et quid ni cures, sine quo nihil rite ac salu-
briter geritur? Semper Principes horum recordentur: Se homines esse, & hominibus
imperare, & juxta leges imperare, nō semper imperaturos, & supremo imperatori imperij
sua rationem olim reddituros. Leges imperiorum vita & anima sunt, quorum vos cu-
stodes & exsecutores constituti. Juxta has & principes & subditos vivere oportet, aut
nihil ab immanibus beluis differre oportet. Tum demum regere potestis, ubi vos ratio,
ubi vos lex, ubi Deus verbo suo rexerit. Non potest regere, qui non potest regi. Non po-
test imperare, qui non potest parere. Parere dico Deo & legibus. Et hoc demum vera
libertas est. Qui vult imperator esse eadem virtute sibi ipsi & subditis suis imperet. Tum
demum subditis imperet, ubi primum sibi ipsi imperaverit. Et hoc imperium longè
maximum est, latius totius orbis terrarum Monarchia. Talis Imperator rex est re-
gum, victor & victorum, potentior quodvis Cyro, Alexandro Magno, aut Julio Cesare, qui
armis vicerunt, virtute victi sunt. Decet Principes non tam potentia quam virtute sub-
ditos suos antecellere, ne ordo nature turbetur, qui postulat deteriores parere, & me-
liores imperare. Malo data potentia aliud nihil est, quam puero culter, inò furioso
gladius. Ille demum felix princeps est, qui non solum potentior est, sed & melior, &
cui imperare officium est, non regnum. At contra infelicissimus, qui in subditis sua vi-
tia damnat & punit, qui imperat alijs, quod deceat, interim ipse facit, quod non
deceat. O quam turpe illum à quo omnium virtutum exempla petuntur, in contrarijs
deprehendi vitijs, & subditis suis magis exemplo, quam peccato nocere! Libeat Prin-

Tempi non quod liceat, sed quod deceat. *Sua rectè imperata primus ipse subeat,*
Et rectè jubens primus ipse sibi pareat. *Deniq; cura vobis salus sit illius corporis,*
cujus vos caput estis. *Ob oculos ponite vobis majores vestros, Et inter illos Prin-*
cipem CAROLVM, cui hodie Iusta persolvimus. *Quoties ille suorum com-*
modorum oblitus ad publicam salutem respexit, nec presentia solum curavit, sed
Et posteritati consuluit. *Atrocis tyranni vox erat: Me moriente terra miscea-*
tur ignibus. Immanioris adhuc illa altera, Me vel vivente,

Nullum Diadema principem magis ornat, quàm corona ob servatam pa-
priam. Nimirum qui vigilet, ut subditi tuto dormire possint. Cujus vigilia sub-
ditorum quietem defendat, cujus labor subditorum otium, cujus occupatio subdito-
rum vacationem. Hinc ille Amor ac benevolentia subditorum, quæ principes
magis tutos præstat, quàm inseparabilis Acropolis, aut inexpugnabile munimentum.
Neq; enim frustra à Poetâ dictum est,

Non sic excubiæ, nec circumstantia pila
Quam tutatur amor. —

Deniq; non nisi malè imperando imperia evertuntur, Prorsus ut navis gubernæ-
toris imperitiâ in terram impacta frangitur: Non nisi benè imperando imperia
firmantur, Et in humanæ vitæ turbulento pelago rectum cursum tenent. Hoc agite,
Et hæc vestra Patria salva ac florens videbit vestros natorum natos, Et adnepotum
trinèpotes florentes ac superstites. Post hoc caducum Diadema alia melior
in cælis corona reposita vobis est. Et qua beatissimus noster CAROLVS jam
instar stellæ firmamenti, Solis justitiæ IESU CHRISTI radijs illustratus, fulget
Et coruscat.

Tu o Omnipotens æterna ac vive Deus, Pater Domini nostri Iesu Christi,
qui cum Filio Et Spiritu sancto vivis Et regnas ab æternis seculis in æterna seculorum
secula: Qui inenarrabili bonitate ac misericordiâ mundum creasti, Et in eo ho-
mines per peccatum lapsos ac mortuos in filio tuo recreasti: Qui imperia in mundo
constituisti, in quibus alij imperent, alij pareant: Qui humani Generis pater es
Et pro paterno tuo arbitrio auferis Et reddis: Qui optimum Et laudatissimum
Principum CAROLVM Senioremem à nobis abstulisti, Et optimos, laudatissimosq;
Juniores Principes Megatolitanos nobis reliquisti; Te supplices rogamus, Con-
serva in hac ditione illam generosissimam, illam antiquissimam Et optimam Pribislai
regis stirpem, ut hæc provincia non nisi ab iuorū posteris gubernetur, sub quorum ma-
ioribus hæctenus floret, nec unquam externorum Principum dominio ac imperio
subijciatur.

Defende in hac ditione tuam Ecclesiam Et in illâ puram ac sinceram reli-
gionem ac doctrinam, quam ante octuaginta annos illibatus ille flos meliorum
Imperij Romani procerum Augustæ Vindelicorum confessus, Et sinceriorum Ecclesiæ
Doctorum in Concordiæ formulâ professus est. Defende Ius ac justitiâ, judicia Et leges
Et inter alia illum inæstimabilem hujus provinciæ Thesaurum, Academiam Rostochi-
ensem, illam officinam pietatis, prudentiæ, virtutis, ac eruditionis, Et illorum bo-

bonum

norum, sine quibus vita mortalium mors est, & vivorum hominum sepultura.
Et quâ salvâ Ecclesia, Schola, Curia & aula in hac ditioe vigeant ac florebunt,
& salvæ erunt, quam diu erunt.

Aberte à tua apud nos Ecclesiâ Antichristi
machinas, ejusq; catulorum Iesuitarum rabiem, & Cinglianorum molitiones.
Aberte à finibus patriæ nostræ illam Bellonæ tubam passim resonantem, illas bello-
rum flammæ passim accensas.

Aberte à Principibus nostris omnia imminentia mala & pericula, & imprimis
illos passim in Christianos principes strictas Iesuitarum parricidarum sicas. Da
salutarem pacem & concordiam, ut sub Pribislai nepotum, optimorumq; illorum

Principum salubri imperio boni ac fideles subditi, honestam ac tranquillam vi-
tam ducamus, & tibi grata, ac proximo nobisq; ipsis salutaria dicamus

& faciamus, hic suspirantes, illuc aspirantes, ubi

rex Trinitas, ubi Lex Caritas, ubi

modus Æternitas.

Stemma Principum Megapolensium.

ADOLPHUS FRIDERICUS. JOANNES ALBERTVS.

Ioannes ex Sophiâ hærede Norvegiæ, Sigismundus.

Ioannes Albertus, Vtricus. Christophorus. CAROLUS.

Albertus, Henricus Pacificus.

Magnus.

Henricus Pinguis.

Iohannes, fundator Academix Rostochiensis.

Magnus.

Albertus, primus imperii princeps.

Henricus Leo.

Henricus Hierosolimitanus.

Iohannes Theologus.

H. Burevvinus.

Henricus Burevvinus.

Pribislaus, Ultimus Vandalorum Rex, Christianus.

NICOLOTUS, Rex Vandalorum, Ethnicus.